

[Wilhelm]

vide den hidtil ulovlige praksis. Allerede den 22. marts anmodede justitsministeren strafferetsplejeudvalget om, »en udtalelse om, hvorledes varetægtsregler i de nævnte sager kan udformes«.

Udvalget lavede bestillingsarbejdet på den tilfaldte tid. Det blev til formulering af to nye bestemmelser, én om retshåndhævelsesarrest og én om uskadelligørelsesarrest. Justitsministeren har nu fremsat forslag omfattende dem begge til trods for det helt usædvanlige, at hele strafferetsplejeudvalget – med undtagelse af to medlemmer, nemlig justitsministeriets og Politimesterforeningens repræsentanter, men inklusive anklagemyndighedens repræsentant – skarpt tager afstand fra udkastet til et nyt retshåndhævelseskriterium, idet man påpeger, at denne regel ikke kan begrundes processuelt, det vil sige af hensyn til efterforskning, opklaring, domfældelse, men at der reelt er tale om anticiperet, altså foregribende, straf, hvilket ikke bare strider mod adskillige konventioner, men mod det fundamentale princip for en retsstat, at enhver anses for og så vidt muligt behandles som uskyldig, indtil han er dømt. Når ministeren alligevel har fremsat denne del af forslaget, kan det næsten kun forstås som en udsalgsmulighed. Det var på forhånd fuldstændig udelukket, at han kunne komme igennem med denne del af sit lovforslag.

Så meget mere må interessen samle sig om den anden del, uskadelligørelsesarresten. En sådan bestemmelse findes også allerede, men med stærkt begrænset rækkevidde, og den er under alle omstændigheder sådan, at den skal begrundes i rent personlige forhold. Bestemmelsen knytter sig ikke specielt til volds handlinger, endside vold eller trusler om vold mod specielt politiet. Det gør den nye bestemmelse, og da den samtidig lægger afgørende vægt på, at handlingerne har udspillet sig under »opløb eller anden grov forstyrrelse af ro og orden«, samt at gentagelsesfaren ikke knytter sig til personen som sådan, men til den fortsatte uro i gaderne, så er det klart, at uskadelligørelsesarresten tager direkte sigte ikke på almindelig kriminalitet, men på situationer med social uro. Den er skræddersyet til Verdensbanken, til Info, til Steins, til Byggeren, til havnearbejderne og BZerne og i fremtiden eventuelt også miljødemonstrationer, atomkraftanlæg osv., og den har uhyggelig meget tilfælles med de

interneringsbestemmelser, vi kritiserer, når de forekommer i andre lande.

Det indrømmes klart i strafferetsplejeudvalgets betænkning, at heller ikke denne bestemmelse kan begrundes processuelt, og at den også ligger uden for de internationale konventioner og »indeholder elementer af anticiperet straf«.

Det afgørende for en bedømmelse må efter min mening være, at de foreslåede bestemmelser giver udvidet adgang til varetægtsfængsling, endda specielt i sager, hvor politiet er part, og hvor der ikke er tale om almindelig kriminalitet, men om social uro, samt at varetægtsfængslingen alene beror på politiets sigtelse. Det ville være vanskeligt at argumentere imod, at uprovokeret grov vold, uanset om den var udøvet over for civile eller over for politifolk, kunne give mulighed for kortvarig varetægtsfængsling, når der bestod væsentlig risiko for gentagelse, men dels er social uro aldrig ganske uprovokeret, dels omfatter forslaget ikke bare grov vold, men også forsøg på vold og sågar trusler om vold, alt beroende på politiets udlægning. Endvidere skal gentagelsesfaren ikke vurderes ud fra personens forhold, men ud fra politiske omstændigheder, altså fortsat social uro, hvilket er principielt nyt og »har ligheds punkter med de interneringsforanstaltninger, der har været anvendt i andre lande i urosituationer, men som man ikke har kendt i Danmark i fredstid«.

Det skriver strafferetsplejeudvalget i sit afsnit om ordenshåndhævelsessynspunktet, som i mine øjne til forveksling ligner uskadelligørelsessynspunktet.

Endelig er der, hvordan vi end vender og drejer det, tale om en foregribende straf, idet frihedsberøvelsen sker på politiets begæring, og uden at sagen er prøvet. Det har altid været et alvorligt principielt problem. I betragtning af dansk politis hidtil meget løse omgang med alvorlige sigtelser netop i denne slags sager er det også et alvorligt problem i praksis. Politiet har ganske enkelt diskvalificeret sig selv med henblik på særlige varetægtsmuligheder i sager, hvor politiet er part. Det er jeg klar over at jeg skylder en konkretisering af, og den vil jeg komme med i anden runde af debatten.

Inge Krogh (KrF):